

TILFELDIG: Senior porteføljeforvalter Olav Chen i Storebrand Kapitalforvaltning planla aldri at han skulle bli økonom. – Det var et løp som ble til mens jeg gikk, sier 38-åringen.

PENSJONSFORVALTEREN

Olav Chen (38) vil at fremtidens pensjonister skal ha råd til å spise Krone-Is. Derfor er han nødt til å ta risiko.

TEKST: IRINA LEE • FOTO: STOREBRAND

SENIOR PORTEFØLJEFORVALTER Olav Chen (38) i Storebrand Kapitalforvaltning vokste opp på Kongsvinger. De kinesiskfødte foreldrene drev restauranten Chang Ching House, oppkalt etter den kinesiske mur.

Unge Olav kokte ris og snittet vårløk, tok oppvasken og serverte gjestene, sammen med foreldrene, to eldre søstre og en lillebror. De jobbet hardt. Det er det han er lært opp til. Det er det han tror på.

– Hardt arbeid gir resultater! Å jobbe i en restaurant gjør det veldig tydelig hvor mye driften avhenger av deg og din innsats. Det har nok bidratt til å gjøre meg ansvarsfull, sier Chen.

GOD I MATTE

Da han begynte på videregående, hadde han ingen klare planer om hva han ville bli.

– Det eneste jeg visste, var at jeg ville gjøre noe annet enn restaurantbransjen. Jeg hadde gode lærere på videregående som bidro til å gjøre matematikkfaget interessant. Det viste seg at jeg var ganske god, så det ga meg mersmak, sier Chen.

Veien gikk videre til Blindern, hvor han tok en cand. mag. i matematikk. Da han nærmet seg hovedfag, fikk han følelsen av at faget begynte å bli *for* abstrakt. Det ble for høytsvevende, for teoretisk og filosofisk.

– Jeg er mer en praktiker, så jeg begynte å se meg rundt etter et mer anvendelig fag, sier Chen.

Han meldte overgang til det samfunnsvitenskapelige fakultetet og fullførte hovedfag i sosialøkonomi, som det het den gang.

BEFRIENDE KONKURRANSE

I 2000–2001 toppet han utdanningen med en Master of Science in Economics fra anerkjente London School of Economics (LSE). Det var en helt annen liga enn Blindern.

– Det var *hardcore* økonomi, og en mye mer matematisk tilnærming enn jeg var vant til fra Oslo. Jeg vil påstå at det pensumet vi gikk gjennom i løpet av ti måneder i London, ville ha gått over to år på Blindern for å få det dekket, sier Chen.

Det var ikke bare pensumkravet som lå på et høyere nivå. Medstudentene jobbet også mye hardere enn

hjemme. Plutselig var det å sitte på lesesalen fredag eller lørdag kveld ikke lenger forbundet med å være nerd eller streber. Det ga anerkjennelse.

– På LSE måtte jeg konkurrere mot de beste, og jeg jobbet iherdig for å henge med. Det var som jeg har lært hjemmefra: Det er en klar sammenheng mellom innsats og resultater. Ingenting kommer gratis. Hardt arbeid er en dyd i seg selv, sier Chen.

Han beskriver overgangen til LSE som befriende. For første gang opplevde han at de som jobbet hardest, var stjernene på kullet. De som pugget så intenst at de sovnet på lesesalen av ren utmattelse, ble sett opp til og endte som de beste kandidatene på kullet.

GRÅ HÅR

Etter et år i London stoppet han opp for å trekke pusten. Skulle han satse videre på hardkjøret i finanshovedstaden? I så fall måtte han være forberedt på å slave i minst fem år til. Det fristet ikke så veldig. Han vurderte også å gå videre på en doktorgrad i økonomi, men skjønte at det kunne bli *for* teoretisk.

– Jeg visste jo at jeg er en praktiker, så jeg begynte å se meg rundt etter *trainee*-stillinger, for å få muligheten til teste ut forskjellige ting, sier Chen.

Valget falt til slutt på en *trainee*-stilling i Storebrand. Siden har han vært der. I dag leder han teamet for taktisk allokering, som forvalter 70 milliarder pensjonskroner. Totalt forvalter Storebrand Kapitalforvaltning 558 milliarder kroner.

– Jeg hadde aldri trodd at jeg skulle bli så lenge i Storebrand, men jobben har forandret seg kontinuerlig. I løpet av de ti årene jeg har jobbet med forvaltning og investeringer, har vi hatt en finanskrisen i 2008–2009 og en statsgjeldskrise i 2012–2013. Jeg vil påstå at finanskrisen var «hundreårsbølgen». Den gjør at lærebøker må skrives om, sier han.

Han beskriver 2008-skjelvet som en bratt læringskurve.

– Det følte som om vi sto midt i episeneteret. Det var banker som gikk overende, dag etter dag, og det fantes ikke noe gulv i aksjemarkedene. Den usikkerheten ... Ja, jeg fikk mange grå hår etter det! Det var en veldig spennende tid, som vi fortsatt ser etterdønningene av.

NYHETSJUNKIE

Det som bekymrer ham mest, er at sentralbanker over hele verden «trykker penger, med de uante implikasjonene det medfører. Han frykter at ingen kan forutse konsekvensene av de valgene som tas i dag.

– Dagens situasjon er veldig rar. Det trykkes elektroniske penger over en lav sko, og vi har tilfeller av *negativ* rente. Det vil i realiteten si at du må *betale* penger for å få sette penger i banken. Da er det noe grunnleggende som ikke stemmer, sier Chen.

Sentralbankenes ensidige fokus på inflasjon har han heller ikke tro på.

– Rentenivået får kraftig innvirkning på kredittvekst og boligpriser, men dette er forhold som ikke tas med i utregningen av rentenivået. I hvert fall ikke i stor nok grad. De prøver ofte kun å nå ett mål, nemlig en mer stabil og høyere inflasjon. Problemet er at rentevåpenet ikke alltid klarer å påvirke inflasjonen så mye, samtidig som det har mange andre implikasjoner, sier Chen.

Med ansvar for 70 milliarder kroner må Chen følge med på det minste lille nys fra Kina. All erfaring tilsier at slike hendelser kan føre til en global forkjølelse på rekordtid.

– Dette er ikke en typisk åtte-til-fem-jobb, det blir en livsstil. Jeg kan vel kalles nyhetsjunkie, og jeg følger konstant med på hva som skjer, hva som opptar markedene. Den vanskeligste delen av jobben er å få korrekt info, klare å filtrere støy og ha is i magen til å se gjennom overreaksjoner i markedene, som periodevis er styrt av frykt og grådighet.

MILLIARDER OM DAGEN

Sammen med teamet overvåker han det globale nyhetsbildet kontinuerlig og gjør investeringsbeslutninger basert på utsiktene om fremtiden, såkalt markedssyn.

– Hvis du tror at verden går til helvete, eller at det blir full kollaps i USA, Europa eller Kina, betyr det at du bør unngå å være investert i aksjer og heller velge såkalt sikre statsobligasjoner, som gir sikre renter. Men statsgjeldskrisen viste at greske statsobligasjoner faktisk også ble misligholdt! Så det er ingen tvil om at enkelte lærebøker må skrives om, sier Chen.

Når ting går bra, gjelder det å øke aksjeandelen i stedet for å ha penger på bok – hvor man i disse dager ikke får noen renteavkastning i det hele tatt.

– Jeg pleier å si at de mest gunstige tidspunktene for å kjøpe aksjer er når det er blod i gatene. Men når alle vil kjøpe – ja, da selger vi.

I løpet av ett år gjennomfører teamet hans kanskje tre–fire–fem store allokeringer. I april og mai ble det besluttet å selge seg ned i aksjer. Denne høsten har teamet begynt å handle igjen.

– Når utgangspunktet er 70 milliarder, kan det være snakk om milliarder om dagen, selv om vi bare foretar en allokering på to–tre prosent. Men grunnleggende for alt vi foretar oss, er langsiktighet. Pensjonspenger er per definisjon langsiktige, sier han.

INDIVIDUELT ANSVAR

Når det gjelder folk flest, mener han at nordmenn generelt har for lav bevissthet rundt investering av pensjonspengene sine. Både når det gjelder risiko man må ta for å få høyere forventet avkastning, som aksjer gir, og *hvordan* pensjonspengene investeres med tanke på bærekraft. På sistnevnte punkt fremholder Chen at Storebrand er ledende med tanke på bærekraftige investeringer.

– Norske husholdninger er veldig ensrettet, alle investerer i bolig. Det er en skummel strategi, for du kan ikke tære uhemmet av boligformuen. Du skal faktisk bo der! Ingen vet heller hva boligprisene vil være i fremtiden. Bolig innebærer derfor langt større risiko enn mange vurderer det til.

Å sette penger i banken er heller ingen god idé. Og det er her Olav Chen trekker frem Krone-Isen som eksempel: Krone-Isen kostet én krone på 1970-tallet. Men hvis du satte én krone i banken i 1970, hadde du ikke hatt råd til å kjøpe en Krone-Is i dag. Du hadde faktisk ikke hatt råd til å kjøpe en halv Krone-Is engang!

– Du er *nødt* til å ta risiko, ved å være investert i aksjemarkedet eller andre ting, for å ha råd til å opprettholde levestandarden og kjøpekraften du har i dag, når du blir pensjonist. Pensjonsreformen gjør blant annet at den enkelte i større grad er ansvarlig for egne pensjonsvalg, fremfor bedriften, slik det tidligere har vært. Du får også mindre fra staten om du ikke jobber lenger. Hver enkelt blir pushet til å ta et aktivt valg og være mer bevisst på investeringsvalgene med de risikoer det medfører. Uten å være bevisst på risikoprofilen du velger, kan en for forsiktig profil ikke være optimal for deg og gjøre at du går glipp av fremtidig avkastning, sier Chen.

Han vet at mange misforstår og tror at de kan velge om de vil ta risiko eller ikke. Det går ikke. Det handler om å ha et *bevisst* forhold til hvilke risikoer man tar, ifølge Chen.

– Ja visst, du kan sette alle pengene i banken og sove godt om natten. Da må du være klar over at du antakeligvis går glipp av den Krone-Isen. M